

Hyvinvointiraportti Tavoitteet ja tulokset 2023-2025

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Lapset, nuoret ja perheet

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne									
Hyvän terveyden ja terveiden elintapojen edistäminen	Tarjotaan kaikille lapsille mahdollisuus maksuttomaan ja matalan kynnyksen harrastukseen	Kuntien vastuulla <ul style="list-style-type: none">toimintaa maaseudullamahdollisuus kuljetukseen harrastustoimintaanSuomen malliLAKU-lähete kulttuuritoimintaanmukautetut kurssit vapaassa sivistystyössä (esim. kieli, toimintakyky)	Kunnat järjestävät eri-ikäisille lapsille ja nuorille mukautettua toimintaa Suomen mallin, vapaan sivistystyön toiminnan ja kuntien kulttuuritoiminnan puitteissa.										
	Kehitetään yhteisiä toimintamalleja suun terveyden ongelmien ehkäisyyn	Hyvinvointialueen vastuulla <ul style="list-style-type: none">tiedotus jokaisella hammaslääkärikäynnillä	Tervehämpaiset 12-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä (5022) <table><thead><tr><th></th><th>2023</th><th>2024</th></tr></thead><tbody><tr><td>Koko maa</td><td>59,1</td><td>61,2</td></tr><tr><td>Pohjanmaan hyvinvointialue</td><td>53,1</td><td>59,5</td></tr></tbody></table> Huoltaja osallistuu lapsen hammaslääkärikäynteihin. Meneillään oleva hanke: Nuorten suun terveys - tiedolla eteenpäin (STM:n Terveystietä-ohjelma)		2023	2024	Koko maa	59,1	61,2	Pohjanmaan hyvinvointialue	53,1	59,5	
	2023	2024											
Koko maa	59,1	61,2											
Pohjanmaan hyvinvointialue	53,1	59,5											
	Kehitetään yhteisiä, terveellisiä ravitsemus- ja liikumistapoja edistäviä toimintamalleja lapsille, nuorille ja perheille	Kuntien vastuulla <ul style="list-style-type: none">tiedon levittäminen varhaiskasvatuksessa/koulussakulttuurikasvatuksen suunnitelma Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">vanhempainryhmät ja -kurssitmaahanmuuttajaperheille liittyen esim. ruokailutottumuksiin, kasvatukseen, fyysiseen toimintaan, väkivaltaan (opastus tulkin avulla)	Kunnat: koulucoachit/koulu-PT:t osassa kuntia Nuorisotyö, 4H, Suomen malli ÖVPH: Hyvinvointialue järjestää perhekeskustoimintaa, perhemessujen konsepti on laadittu. Vanhempaintapaamisten pilotointi yhdessä yhden kunnan kanssa, toimintaa laajennetaan muihin kuntiin. Virtuaaliset vanhempainkurssit.										

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Lapset, nuoret ja perheet

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö	Yhteiset toimintamallit ja suunnitelmat ehkäisevää päihdetyötä varten	Kuntien vastuulla <ul style="list-style-type: none">Ennaltaehkäisevä työ osana koulun arkea, mm. PEPP-malliliskoulutusta opettajille ja muille lasten ja nuorten parissa työskentelevilleEhkäisevän päihdetyön koordinaattori/vastuuhenkilö jokaisessa koulussa ja kunnassa Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">Jokaisessa kunnassa moniammatillinen työryhmä vastaamassa ehkäisevää päihdetyöstäTietoa vanhemmille koulun vanhempainkokouksissa (yhteistyö kolmannen sektorin kanssa)Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma kaikissa kouluissa (ala- ja yläaste, toinen aste)Kehitetään huumeiden käytön palveluketju (hyvinvointialueen aloitteesta, sisältää ennaltaehkäisyn, puuttumisen ja hoidon)	Hanke: Ehkäisevä päihdetyö, ÖVPH:n ja kuntien yhteistyö. Vuosien 2026-2029 hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy moniammatillisen työryhmän malli. Ankkuri-poliisin toimintaa on laajennettu.	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Lapset, nuoret ja perheet

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
	<ul style="list-style-type: none">Tarjotaan tukea vanhemmuuteen lapsen kasvun aikana matalan kynnyksen toiminnan, tiedon levittämisen ja kolmannen sektorin verkostoinnin kautta.	Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">Tukea teini-ikäisten vanhemmille. Yhteinen sävy teini ikäisten kasvatuksessa (koti, koulu, kunta, kouluterveydenhuolto, yhdistykset), esim. ei osteta päihteitä alaikäisille.Vähennetään leimautumista jakamalla tietoa mielenterveysongelmista sekä huoltajille että nuorille yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Pohjoisella, keskisellä ja eteläisellä alueella on perheneuvolat. YAM-toimintaa koskeva kumppanuussopimus Mieli ry:n, Mielle ry:n ja Psykososiala förbundet rf:n kanssa Terapianavigaattori ÖVPH tukee yhdistysten toimintaa järjestöavustuksilla. Neuvolatiimit	
	Tuetaan lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia lisäämällä heidän, huoltajien ja henkilöstön osaamista mielenterveydestä. Otetaan käyttöön ennaltaehkäiseviä toimintamalleja omassa toiminnassa sekä tarjotaan matalan kynnyksen toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Kuntien vastuulla <ul style="list-style-type: none">Kiusaamista ehkäisevä työ Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">Lapset puheeksi -menetelmä lastenneuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissaApuvälineet varhaisessa vaiheessa erityisvaikeuksiinDigitaalinen palveluluettelo	Kunnilla on kiusaamista ehkäisevän työn ohjelma. ÖVPH: <ul style="list-style-type: none">Lapsi puheeksi -koulutuksia on järjestettyToiminta-avustus Daterolle (erikoisapuvälineet)Pohjanmaan hyvinvointiopas	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Lapset, nuoret ja perheet

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen	Syrjäytymisen ennaltaehkäisy	Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">Toimintamalli poissaolojen varaltaToimintamalli opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea siirtyessään koulutuksen toiselle asteelle	Kunnat ovat laatineet toimintamallin poissaolojen varalta. Etsivä nuorisotyö kunnissa Nuorten työpajat Nuorisotyö (erilaista toimintaa kunnissa, hiihtolomaohjelmaa ym.) ÖVPH tukee yhdistyksiä syrjäytymisen ehkäisyssä yhdistysavustuksilla.	
Osallisuus ja turvallisuuden edistäminen	Kehitetään yhdenvertaisia matalan kynnyksen palveluja, jotka edistävät turvallisuuden tunnetta, esim. toimivaa ja moniammatillista koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa, kiusaamisen vastaista työtä. Ennaltaehkäistään lähisuhteissa esiintyvää väkivaltaa.	Hyvinvointialueen vastuulla <ul style="list-style-type: none">Marak-toimintamalli otetaan käyttöönPerheneuvolapalveluja kehitetään Kuntien vastuulla Sitoutuneet aikuiset lasten ja nuorten arjessa (päiväkodeissa, kouluissa, nuorisotaloissa jne.).	Hyvinvointialueella on perheneuvoloita. Väkivallan ehkäisyn koordinaattori MARAK-malli on käytössä.	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Lapset, nuoret ja perheet

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
	Edistetään keskinäistä kulttuurista ymmärrystä	Kuntien vastuulla <ul style="list-style-type: none">Yhteiset kulttuurityöpajat (ruoka/musiikki/tietoa kulttuurista ja uskonnosta) Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">KAIKU-korttien avulla vähävaraisille ilmainen pääsy kulttuuripalveluihin	ÖVPH on allekirjoittanut Kaiku-sopimuksen. Hyvinvointialueen 14 kunnasta 12 on ottanut Kaiku-kortin käyttöön. Myönnetyt yhdistysavustukset kannustavat kulttuuriseen moninaisuuteen. Pohjanmaan hyvinvointiopas	
	Osallisuussuunnitelma lasten ja nuorten äänten esille nostamiseen hyvinvointialueella ja kunnissa	Jaettu vastuu hyvinvointialueen ja kuntien välillä <ul style="list-style-type: none">Otetaan lapset ja nuoret mukaan erilaisten toimintojen suunnitteluun (nuorisovaltuusto, oppilaskunta, lasten parlamentti).	Hyvinvointialue on perustanut nuorisovaltuuston. Nuorisovaltuuston keskuudesta valitut edustajat osallistuvat seuraavien toimielinten kokouksiin: hyte-jaosto, valtuusto, pelastusjaosto, kansalliskielilautakunta, alueellinen opiskeluhuoltoryhmä. Vuosina 2023-2025 toimi lasten, nuorten ja perheiden asiakasraati. Kunnat edistävät lasten ja nuorten osallisuutta esim. lasten parlamenttien, nuorisovaltuustojen, Lapsiystävällinen kunta -konseptin, oppilaskuntien ym. kautta. Hyvinvointialueen edustajien kanssa tehdään yhteistyötä.	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Työikäinen väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Hyvän terveyden ja terveiden elintapojen edistäminen	Kehitetään alueellinen elintapaneuvonnan toimintamalli	Kunta, hyvinvointialue, kolmas sektori Kehitetään alueellinen elintapaneuvonnan toimintamalli (esim. alueellinen liikuntaneuvosto ja kulttuurihyvinvoinnin toimintamalli). Järjestetään matalan kynnyksen kuntotarkastuksia kohderyhmän mukaan, mm. ”äijäkatsastus” ja ”lady-katsastus” asiakkaan lähellä esim. autoliikkeessä tai markkinoilla.	Kunnissa on liikuntaneuvonnan palveluketju. Elintapaneuvonnan palveluketjua laaditaan parhaillaan. Opetuskliniikka NoVa tarjoaa matalan kynnyksen palveluja. Työterveyshuolto hoitaa suuren osan työikäisen väestön terveystarkastuksista.	
	Kehitetään yhteistyötä terveyttä ja hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa (hyvinvointialue, kunta, kolmas sektori, yritykset)	Hyvinvointialue, kunta, kolmas sektori, viranomaiset Yhteistyöryhmät, jotka harjoittavat rakenteellista työskentelyä ja toimenpiteiden seurantaa.	Tiiviimpi yhteistyö ja yhteistyö rakenne kuntien ja yhdistysten kanssa (hyte-koordinaattorien johdolla)	
	Kehitetään ja tarjotaan tervetuliais- ja tietopaketti hyvän perusterveyden ylläpitämisestä ja hyvinvoinnin edistämisestä	Tervetuliais- ja tietopaketti hyvän perusterveyden ylläpitämisestä (esim. uni, ruokavalio, liikunta, suun terveys) ja hyvinvoinnin edistämisestä (esim. esitellään luontopolkuja ja mistä saa tarvittaessa apua). HYTE-mobil esim. kirjastoauton kautta, josta saa neuvoja viranomaisilta, nuorisopalveluilta, yhdistyksiltä ym.	Pohjanmaan hyvinvointiopas tarjoaa hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää ohjausta ja tukea. Kunnat tarjoavat liikuntacoachit, PT:t, koulujen liikuntaryhmät ja tietopaketin. NoVa-klinikka Säännöllinen some-tiedotus	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Työikäinen väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy	Kehitetään sisäisiä palveluketjuja (työllisyyttä edistäviä palveluja kunnan, hyvinvointialueen, Kelan ja TE-toimiston välillä)	OVPH-hanke/projekt Hanke Tulevaisuuden SoTe-Keskus (ÖVPH). Vastaanottoiminta: mallinnetaan vastaanottoiminnan ja päihdepalvelujen rajapinnat ja päihdepalveluihin ohjautumisen prosessit.	Työkykytiimit	
	Käytetään systemaattisesti näyttöön perustuvia työkaluja riskien tunnistamiseksi (esim. audit, BDI). Tiedon levittäminen lisää osaamista ja ehkäisee leimautumista.	BDI (masennuskysely) OVPH:n hanke/projekt AUDIT: Hanke: Tulevaisuuden SoTe-Keskus (ÖVPH). Vastaanottoiminta: otetaan systemaattiseen käyttöön työvälineitä päihteiden riskikäytön/riippuvuuden tunnistamiseen sekä varhaiseen puuttumiseen sosiaali- ja terveyskeskusten vastaanotoilla.	Liikaa alkoholia käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), (4411) 2024: ÖVPH: 20,5 % Koko maa: 29,9 % Hyvinvointialueen verkkosivuilla ja hyvinvointioppaassa on erilaisia testejä.	
	Kehitetään verkkoon perustuvaa tukea ja digitaalisia työkaluja mielenterveyden edistämiseksi ja päihteiden väärinkäytön ehkäisemiseksi	-Prima Botnia: Digitaalinen palvelutarjotin. Pilotoidaan Zoturi (http://www.normaali.fi/). Pilotoidaan Arkeen voimaa -ryhmätoimintamalli (https://vasso.fi/arkeen-voimaa/).	Pohjanmaan hyvinvointiopas Zoturi ja Omaperhe pilotoitiin, mutta lopetettiin. Terapianavigaattorit Terapiatakuu	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Työikäinen väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen	Kehitetään palveluketjuja, mm. työllisyyttä edistäviä palveluja kunnan, hyvinvointialueen, Kelan ja TE-toimiston välillä sekä tarjotaan ja ylläpidetään kuntouttavia työtoimintapaikkoja, työharjoittelua ja työkokeilua		Työllisyysalueet on muodostettu ja hyvinvointialue järjestää TYM-palvelut yhteistyössä alueiden ja Kelan kanssa.	
	Terveystarkastukset ja palveluarvioinnit työikäisille, työttömille ja työelämän ulkopuolisille		Työttömien terveystarkastukset, % kaikista työttömistä (id:5274) 2023: 8,9 % (koko maa 8,6 %) 2024: 8,7 % (koko maa 7 %) HYTE-kerroin: 34	
	Käytetään yhtenäisiä toimintakyvyn arvioinnin välineitä (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen)	Hyvinvointialue	Toimintakykymittari ICF	
Osallisuus ja turvallisuuden edistäminen	Kehitetään integraatiota edistäviä yhteistyömalleja	Kunnat, kolmas sektori, hyvinvointialue	Yhteistyömallia laaditaan parhaillaan (Elinvoimakeskus)	
	Kehitetään digitaalisia palveluja asiakasosallisuuden ja asiakasraadin tehostamiseksi. Osallisuussuunnitelma.		Vuosien 2024-2026 osallisuussuunnitelma on hyväksytty. ROIDU-palautejärjestelmä Asiakasraati (2023-2025) Asukaskyselyt (Webropol) Voxit-keskustelut x 3 (2025)	
	Ota väkivalta puheeksi; annetaan työntekijöille ohjausta ja koulutusta. Palvelu- ja asiantuntijatuki	Marak-toimintamalli	Väkivallan ehkäisyn koordinaattori MARAK-mallia käytetään väkivaltaisten asiakkaiden kohtaamisissa.	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Ikääntynyt väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Hyvän terveyden ja terveiden elintapojen edistäminen	Ikäihmisillä on hyvä terveys ja hyvä toimintakyky, joka mahdollistaa aktiivisten elinvuosien lisääntymisen	Monialaisia toimenpiteitä ja panostus ikäihmisten hyvinvointia edistävään tukeen Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Myönnettiin yhdistysavustuksia yhdistyksille, joiden toiminta edistää terveyttä ja hyvinvointia. Finger-malli Kotikuntoutusta on kehitetty. Seniorilinja	
		Seniorineuvonta-/elintapaneuvontamallin käyttöönotto Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Seniorineuvonta on otettu käyttöön organisaatiossa. Finger-malli – Finger-verkosto Senioritreffit, kunnat vastaavat järjestämisestä, yhteistyö ÖVPH:n kanssa Hanke: Pohjanmaan muistipolku Yhdistysavustukset	
		Koko seudulle tukea ravitsemusasioissa Hyvinvointialue	Finger-malli ÖVPH:n henkilöstö on osallistunut erilaisille messuille ja tiedotustilaisuuksiin.	
		Järjestelmälliset ehkäisevät/sähköiset terveys- ja hyvinvointitarkastukset eri ikäryhmissä kotona asuville ikäihmisille, jotka eivät kuulu sosiaali- ja terveystieteiden piiriin Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Seniorineuvonta RAI-itsearviointityökalu Kuntien liikuntaneuvonta ONNI-tv Alvar-palvelut (digitaalinen) "Tekniikka-salkku" – sisältää esimerkkejä kodin apuvälineistä Esite senioritalouksiin	
		Ikäihmisille suunnatut innovatiiviset omahoito- ja tukipalvelut omahoitoon ja hyvinvointiin motivoimiseksi Hyvinvointialue Kolmas sektori	Ks. edellä.	
		Aktivoivaa työtettä kehitetään kaikilla palvelutasoilla Hyvinvointialue Kolmas sektori	Henkilöstölle jatkuvasti kinestetiikkakoulutusta Aktivoiva työote käytössä	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Ikääntynyt väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
	Ohjaaminen kulttuuripalvelujen piiriin/integrointi osana palveluohjausta ja neuvontapalveluja	Esim. Kaiku-kortin integrointi Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Kaiku-kortti käytössä 14 kunnasta 12:ssa Pohjanmaan hyvinvointiopas	
Mielenterveyden edistäminen ja päihderiippuvuuden ehkäisy	Riskitekijöiden tunnistaminen varhaisessa vaiheessa	Kehitetään yhteisiä toimintamalleja ja toimenpiteitä työelämästä eläkkeelle siirtymistä varten Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori		
		Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle ikääntyneiden mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvää menetelmäkoulutusta Hyvinvointialue	Koulutusta on järjestetty mm. ehkäisevän päihdetyön hankkeen puitteissa.	
		Päiväkeskustoiminnan toimintamalli Hyvinvointialue Kolmas sektori		
	Omaisten ja omaishoitajien mielenterveyden ja hyvinvoinnin tukeminen	Omaishoitajien, hoidettavien ja läheisten tukitoimet sekä toimenpiteet, jotka tarjoavat monipuolista sijaisaputoimintaa Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Järjestöavustukset ja yhteistyö Kuntoutuskurssit (Kela), markkinoidaan Olka-toiminnan kautta Intervallihoito Omaishoitajien terveystarkastukset Kiertävä perhehoito Lomituspalvelu Sijaisapu kotona	

Tavoitteet ja tulokset 2023 – 2025

Ikääntynyt väestö

Painopistealue	Tavoite	Toimenpiteet	Tulos	Tilanne
Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen	Ikäihmisten toimintakyky säilyy hyvänä pidempään ja aktiivisten elinvuosien määrä lisääntyy	Seniorineuvonta/elintapaohjaus/tuki/riskitekijöiden tunnistaminen Ehkäisevä toiminta/matala kynnyksen Sähköiset palvelut/hyvinvointiteknologiset ratkaisut SIB-malli (social impact bond) Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Myönnettiin yhdistysavustuksia yhdistyksille, joiden toiminta edistää terveyttä ja hyvinvointia. Finger-malli Kotikuntoutusta on kehitetty. Pohjanmaan hyvinvointiopas Seniorineuvonta Kunnat järjestävät ehkäisevää matalan kynnyksen toimintaa.	
	Yhdyskuntasuunnittelu ja -kehittäminen edistävät asuin ympäristön turvallisuutta sekä toimintakykyä ja osallisuutta	Suunnitellaan tarpeisiin perustuvia asumismuotoja – mm. yhteisöasumista Paremmat liikkumis- ja kävelymahdollisuudet (lumityöt, postilaatikon kävely, 500 metrin kävely) Ohjaus asuin ympäristön suunnittelussa 75+ Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Yhteisöllistä asumista on Pohjanmaan eteläisissä ja keskisissä osissa, mutta se on kehitteillä hyvinvointialueen muissa osissa.	
Osallisuus ja turvallisuuden edistäminen	Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämiseen käytetään enemmän sähköisiä/teknisiä ratkaisuja	Varhainen tuki sähköisten välineiden käytössä Sähköinen palveluluettelo Hyvinvointialue Kunnat Kolmas sektori	Kunnat antavat digitukea esim. kirjaston ja vapaan sivistystyön kautta. Eläkeläisyhdistykset tarjoavat digitukea. NoVa-klinikka	
	Vahvistetaan heikossa sosioekonomisessa asemassa olevien ikäihmisten yhtäläisten vaikutusmahdollisuuksien edistämistä	Etäohjauksen soveltaminen kuntoiluun edistämässä Kunnat Kolmas sektori	Onni-tv Alvar-palvelu	
	Ikäihmisten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen	Vaikuttamistoimielimet Hyvinvointialue Kunnat	Aktiivinen vanhusneuvosto Ikäihmisten asiakasraati vuosina 2023-2025	

Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue